

מידע למבקר בתערוכות
מוזיאון מונארט אשדוד

"פנים – חוץ". אוצר: יונה פישר
"In – out side". Curator: Yona Fischer

קומת כניסה

אביבה אורי Aviva Uri (1989-1922)

"נמשכתי מיד אל הקו הטהור, הרישום! הקו היה אני!" כך, הרישום הוא שפתה הייחודית של אביבה אורי בחמישים שנות עבודתה. אורי מוותרת על ממד הראווה, אינה מחפשת את אשליית הצבע או לעשות תמונות יפות. רישומה עצבי, רגיש ומשוחזר ממוסכמות ותרבותיות. רישום פשוט ובלתי אמצעי המלווה ביכולת טכנית גבוהה, עליו נאמר מעט המחזיק את המרובה. אורי הייתה למיתוס עוד בחייה ואחת האמניות החשובות והמשפיעות בסיפור האמנות הישראלית של שנות ה-60. אויגן קולב, מנהל מוזיאון ת"א בשנות ה-50 ניסח את עבודתה: "הקליגרפיה של קוויה מגלה אמת אישית ומהווה הד לקולות נפשה. יצירתה של אביבה הנה כולה דקות ועדינות והיא בעת ובעונה אחת גם ספונטאנית וגם מחושבת ושקולה". הרישום המוצג כאן הוא עבודה מוקדמת של אביבה אורי, מתקופה שבה המראה שמול העין – רובע בעיר התחתית בחיפה מבעד לחלון – משמש כנקודת-מוצא לרישום חופשי הנע בין המציאות – שהיא מרומזת יותר משהיא מתוארת – לבין צורות מופשטות.

אורי ריזמן Ori Reisman (1991-1924)

אורי ריזמן עשה את כל חייו בקיבוץ כברי שבגליל המערבי, שנופיו וחבריו הזינו את עבודתו. ואכן, היא מתמקדת בשני נושאים עיקריים: ציורי הנוף מראשית שנות ה-70 ואילך, הלוכשים צורה של מערך מינימאלי ומתוזמן שיסודותיו הם מידות הבד, שילוב הצבעים המעטים ותבנית הקומפוזיציה התמציתית. פניו האחרות של ציורו נגלות בדיוקנאות ובדיוקנאות העצמיים. ציור שמהלכו הסוער גלוי לעין: משיכות מכחול בלתי מצועצעות של מחיקה והוספה, המצביעות על התנערותו מכל דגם של עיצוב תווי הפנים והגוף. ייחודיותו של ריזמן נשמרה בעקביות לאורך השנים, אם מבחינת שורת הנושאים ואם מבחינת גישתו לעשיית הציור עצמו, אופן הנחת הצבע ותבניות הקומפוזיציה. עמידות זו בפני השפעות מעידה על מנגנון נפשי ואמנותי הניזון מחזרה בלתי פוסקת אל ועל אותן סוגיות ואותם סיפוקים הכרחיים לקיומו.

רחל שביט-בנטואיץ Rachel Shavit

מבטה של רחל שביט נוטה להתבוננות מגבוה, לזוויות ראייה המבודדות קטע מן הנראה. עיסוק במפגשים שונים בין פנים לחוץ, הפשטה גיאומטרית, משטחי צבע אחידים וחלוקות ברורות בין בהיר לכהה – אור וצל, שכל אחד מהם עשוי לייצג הן את הנודע והן את הנסתר. שביט עוסקת בנושא היטל הצל על השטח בהאמינה כי לצל יש צבע והבד הלבן הנו מקור האור - האור החזק נמצא בכהה. "האור של הצל של האור" כך תאר זאת יונה פישר. צל הוא צבע וצבע הוא אור.

חנה סהר Hanna Sahar

מהלך של השטחה ושל דחיסה, של תעתוע בין נפח לצורה, מהווה את אחד הציורים המרכזיים בצילומיה. מהלך זה מנווט בין הדקורטיבי לבין הטבעי, בין הגנרי לבין הייחודי, בין המקורי לבין המשוכפל. מרבית הצילומים הנם דימויים רב-שכבתיים, המרובדים בהקשרים חזותיים, תרבותיים והגותיים, בחשיבה החומקת ממתן עדות, מהסגרת הספציפיות הסובייקטיבית של דימוי זה או אחר. סהר עוסקת

בכינון של חוויה, בבחינת טווח האפשרויות ליצירת תחושה, וכך מתקיים מתח בין הקונספטואלי לספיריטואלי בנקודת סף עדינה, כמעט נמוגה.

שרון יערי Sharon Ya'ari (1966)

בתצלומיו של יערי מתקיימת תיאטרליות סמויה – באופן בחירת הפריים, באופן הצילום ובהתערבותו המאוחרת בתהליך. יערי משאיר מרחק בין הצופה לנושא, מציב מסכים ומותיר במודע אזורים מטושטשים ומחדד את הנושא כאור וצל. קיימת נוכחות אנושית בצילומיו, הם נמצאים שם בקבוצות, לפעמים מצולמים מקרוב ולפעמים נוכחותם מורגשת גם כשהם מחוץ למסגרת התמונה. העבודות מתחברות זו לזו בכוח המבט המצלם. יערי מביט אל מה שהוא מצלם ממרחק שמורגש כריחוק מנטלי. דרך בחירה מדוקדקת של רגע הצילום, הרגע שבו החיים קופאים ודוממים, הוא הופך את היומיומי המוכר לזר ואניגמטי.

ג'ק ז'אנו Jack Jano (1952)

ג'ק ז'אנו מתגורר בבית בודד בגליל המערבי ומדמיין לעצמו, בעשרות, אולי במאות דפים חפוזים, איזשהו בית של פעם – בית כאילו-שלו במרוקו של ילדותו הרחוקה, בית שהוא אולי (גם) בית-כנסת, או קבר שייח': בית מתוך הזיכרון, מתוך הדמיון, מתוך החלום; וגם בית בתוך בית שנתהווה בפורקן של אנרגיה ושובבות רגשית ואירונית שאינן מחויבות לשום קאנון או מוסכמה. שני התבליטים, לאורך קו המתאר של גבולות ארץ-ישראל (ישות גיאוגרפית? מדינית?) מוצבים בשני התבליטים "בתוך" ספק "מחוץ". בתים של כל אחד (של אף אחד?). מכל העבודות הללו ניבטת תחושה של ארעיות, של מצבים חולפים, של יציבות העומדת על בלימה – והן כבבואתו של יוצרן, ג'ק ז'אנו תאב הנדודים והעשייה הייצרית.

פרנס לרנר France Lerner

האמנית הצעירה, העוסקת בעיקר בפיסול וברישום, השתמשה בשלושה תצלומי רנטגן החושפים את פנימיותן של משאיות טרם צאתן את תחומי נמל אשדוד, והיא מתרגמת, בעפרון קליל, את הנראה-הבלתי-נראה לדימוי של עצמים שנערמו, שנכלאו בסדר אי-סדר אמורפי וכאוטי שאיננו מסוגלים להבחין ולזהות בו ולו חפץ אחד; זהו אי-הסדר שבו, כך מתברר, העניין היחידי הוא במה שנעדר ממנו – מה שנהוג לכנות "מבוקש" או "חפץ חשוד". רישומיה של פרנס לרנר מדגימים בצורה ייחודית את האמביוולנטיות של היחסים והקשרים בין פנים וחוץ, בין גלוי ונסתר, בין מופשט למוחשי.

קומה 1 - (משמאל)

טל בן בסט Tal Ben Bassat

בן בסט עושה שימוש בשפה שכל מאפייניה עכשוויים: החל בבחירת החומרים היוצרים את הממד הנראה (פרספקס, נירוסטה, חשמל), ועד לבחירת הדימויים ועיבודם במחשב. בחירת חללים וחדרים נטולי זהות, המצביעים על דיון המתייחס לחברה בורגנית שבעה, התרה אחר גירוים. עבודותיה הגדולות מסתפקות במינימום ההכרחי כדי לתאר מקומות ואתרים בהם שוכנים ריקנות, נתק רגשי ובדידות. הפער העמוק בין העיצוב המוקפד והנקי של החללים לריקנות, מצביע על ההפרעה המנטאלית המפעפעת מתחת לפני שטח מושלמים כביכול.